

Näin valmistaudut työaikakuormitusta käsittelevään työsuojelutarkastukseen

Miksi tarkastamme työpaikanne?

Työsuojeluviranomaisten tavoitteena on varmistaa, että työ Suomessa on terveellistä, turvallista ja reilua. Tämän vuoksi tarkastamme työpaikkoja ja tarjoamme neuvontaa sekä työnantajille että työntekijöille. Työsuojeluviranomaisten tehtävää hoitavat aluehallintovirastojen työsuojelun vastualueet.

Kohdennamme työsuojelutarkastuksia toimialoille ja työpaikoille, joissa on tyypillisesti käytössä joustavat työaikajärjestelyt ja joissa voi esiintyä työajasta johtuvaa psykososiaalista kuormitusta. Työaika-suojelun merkitys korostui vuoden 2020 alussa voimaan tulleessa työaikalaisissa (872/2019).

Tarkastus on muutakin kuin valvontaa

Tarkastuksella valvomme, että työsuojeluasiat on hoidettu lain vaatimalla tavalla.

Tarkastus ei kuitenkaan ole pelkkää valvontaa, vaan sen tavoite on myös auttaa työpaikkaa kehittämään työsuojelutoimintaansa ja työolojaan. Käyntimme on tilaisuus vuoropuheluun työsuojelutarkastajan, työnantajan ja työntekijöiden välillä.

Mitä asioita tarkastuksella käsitellään?

Tarkastuksilla valvotaan, että työnantaja on tunnistanut työhön liittyvät kuormitustekijät ja ryhtynyt toimenpiteisiin niistä aiheutuvien haittojen poistamiseksi tai vähentämiseksi. Samalla varmistetaan, että työntekijöille on annettu koulutusta tai perehdytystä tunnistettujen haitallisten kuormitustekijöiden osalta. Lisäksi valvotaan, että työntekijät tietävät miten toimia työpaikalla, jos he kokevat haitallista kuormittumista. Tarkastuksilla varmistetaan, että esimiehillä on edellytykset hoitaa psykososiaaliseen kuormitukseen liittyviä ongelmia ja että työpaikalla on toimivat käytännöt, joiden avulla haitallinen työkuormitus havaitaan riittävän ajoissa.

Lisäksi valvotaan, että työpaikalla on tunnistettu työajoista johtuvat haittatekijät. Tarkastuksella valvotaan, että työaikaä seurataan ja lepoaikojen noudattamisesta huolehditaan. Tarkastuksella varmistetaan, että liukuvasta työajasta, joustotyöajasta tai mahdollisesta työaikapankista on sovittu lain edellyttämällä tavalla ja sovittuja reunaehtoja noudatetaan.

Haitallista työkuormitusta tulee ennaltaehkäistä eikä vain reagoida kielteisiin seurauksiin.

Kuormittumisen arvioinnissa käytetään apuna **Työn psykososiaaliset kuormitustekijät -kyselyä**, joka toteutetaan työpaikalla ennen tarkastusta.

Tarkastuksella voidaan käsitellä myös asioita, joita työpaikan edustajat itse haluavat nostaa esille. Tarkastaja ei voi ratkaista asioita työpaikan puolesta, mutta hän osaa kertoa hyviä käytäntöjä ja neuvoa, mistä haasteisiin voi etsiä apua ja työkaluja.

Jatkuu seuraavalla sivulla >

Ennen tarkastusta työnantajan on tärkeää varmistaa, että tarkastettaviin asioihin liittyvät asiakirjat ovat tarkastuksen aikana helposti saatavilla. Näin tarkastusaikaa ei kulu tietojen etsimiseen. Tarkastuksella tulee olla saatavilla ainakin seuraavat asiakirjat:

- työterveyshuollon työpaikkaselvitys
- mahdolliset vaarojen ja psykososiaalisten kuormitustekijöiden selvittämiseen ja arviointiin liittyvät asiakirjat
- työaikakirjanpito
- liukuvan työajan sopimus tai sopimus joustotyöajasta, sopimus työaikapankista tai muu selvitys siitä, miten työajan järjestämisestä on sovittu.

Ennen tarkastusta työpaikalla on myös hyvä arvioida itse työpaikan omaa työsuojelutoimintaa. Näin työpaikka saa tarkastuksesta suuremman hyödyn ja enemmän valmiuksia työsuojelutoimintansa kehittämiseen.

Näin työsuojelutarkastus tehdään

Yleensä tarkastaja ottaa etukäteen yhteyttä työnantajaan tarkastuksen ajankohdan sopimiseksi. Valvonnan kannalta perustelluista syistä tarkastuksia tehdään myös ennakkoon ilmoittamatta.

Tarkastuksella tarkastaja haluaa kuulla sekä työnantajan että työntekijöiden edustajia. Työnantaja voi pyytää tarkastukselle mukaan myös muita osallistujia. Tarkastukset toteutetaan työpaikkakäynteinä tai tarkastajan harkinnan mukaan virtuaalitarkastuksina.

Tarkastuksella tarkastaja havainnoi työolosuhteita keskustelun ja asiakirjojen perusteella sekä tarvittaessa työpaikkakerroksella. Tarkastuksen lopussa tarkastaja kertoo, minkälaiseksi arvioi työympäristön ja mitä mahdollisia lainsäädännön vastaisia puutteita on havainnut. Näistä tarkastaja antaa veloitteita, jotka kirjataan tarkastuskertomukseen. Vähäistä suurempien tai vakavien puutteiden korjaaminen jälkivalvotaan. Ns. koviin keinoihin kuten uhkasakkoihin joudumme turvautumaan vain, jos puutteita ei ohjauksesta huolimatta korjata.

TYÖSUOJELUVIRANOMAISTEN PUHELINNEUVONTA:

- > [Työsuojeluviranomaisten puhelinneuvonta palvelee työnantajia ja työntekijöitä numerossa 0295 016 620](#)
[Tyosuojelu.fi/puhelinneuvonta](https://www.tyosuojelu.fi/puhelinneuvonta)

Työnantajan muistilista

1. Etsi valmiiksi tarvittavat asiakirjat.
2. Arvioi jo ennen tarkastusta työpaikan työsuojelutoiminta.
3. Hae arvioinnin tueksi tietoa Tyosuojelu.fi-verkkopalvelusta.
4. Varmista, että työntekijöiden edustaja on tarkastuksella mukana.
5. Mieti, kenen muiden olisi hyvä osallistua tarkastukseen (henkilöstöasioista vastaava, työterveyshuolto).
6. Noudata tarkastuksella annettuja veloitteita ja määräaikoja.
7. Seuraa ja kehitä työsuojelua jatkuvasti.

HYÖDYLLISIÄ LINKKEJÄ:

- > [Psykososiaalinen kuormitus työpaikalla. Tyosuojeluhallinnon julkaisuja 2/2017.](#)
- > [Lisätietoa Työn psykososiaaliset kuormitustekijät -kyselystä: Tyosuojelu.fi > Työsuojelu työpaikalla > Työolosuhdemittarit > Työn psykososiaaliset kuormitustekijät -kysely](#)
- > [Tyosuojelu.fi > Työsuhde > Työaika](#)
- > [Apua työsuojelutyöhön löydät työsuojeluhallinnon verkkopalvelusta \[www.tyosuojelu.fi\]\(http://www.tyosuojelu.fi\).](#)
- > [Tilaa työsuojeluhallinnon uutiskirje: \[www.tyosuojelu.fi/uutiskirje\]\(http://www.tyosuojelu.fi/uutiskirje\)](#)
- > [Kerromme ajankohtaisista työsuojeluasioista myös sosiaalisessa mediassa:](#)
 - www.facebook.com/tyosuojeluhallinto
 - twitter.com/tervettatyota
 - www.linkedin.com/company/aluehallintovirasto-tyosuojelu

